

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

- I. Dicendum hoc libro de legum executione, quæ protuitione ecclesiastica disciplinæ feruntur, quod expeditur hodic per appellationes ab abusu dictas. Formula illarum est recentior. Sed res ipsa ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

LIBER QVARTVS.

CAPVT PRIMVM.

Synopsis.

I. Dicendum hoc libro de legum executione, qua pro tuitione ecclesiastica disciplina feruntur, quod expeditur hodie per appellationes ab abusu dictas. Formula illarum est recentior. Sed res ipsa iisdem initiis in Ecclesia cum regia potestate coaluit. Ordo hujus dissertationis. Agitur primò de auctoritate Principum Romanorum in hoc genere. Deinde inquiritur quid ex eo jure in Reges Galliarum manarit. Quacunq; olim acta, hodie vigere non possunt.

II. A Principibus prohibiti olim Episcopi ne canones violarent. Executio canonum differt à Tuitione; quamvis etiam apud veteres aliquando haec verba confundantur. Executio jurisdictionem ecclesiasticam respicit, & ligandi solvendique pontificium. Tuicio à Principibus pendet; qua declarationem nullitatis eorum que gesta sunt adversus canones non egreditur. Princeps legum suarum habet iurisdictionem, Canonum vero & Sacrorum tantum & custodiam.

III. Purgata regula. Canones vim legum obtinent, novè, sed juxta mentem Iustiniani, explicata. Quia non solum reverentia & executio publica canonibus conciliatur; sed etiam Principi custodia canonum, ut ceterarum legum, aseritur. Quod ostenditur è Iustiniani Novellis. Itaque canonum executio nititur auctoritate pontificia & regia. Hac laeditur canonibus violatis, ac si leges publicae laderentur. Imò custodia

canonum Principes prospicere tenentur plusquam legum civilium.

IV. Explicatur è Iustiniano ordo qui servatus fuit ad hanc custodiam. Princeps Episcopis lege sua canonum executionem praecipit; & Magistratibus. Hi vetare debent ne canones violentur. Si infracti fuerint, referre ad Principem, ut ipse corrigat. Decreta in Episcopos expulsionis poena, ex vi legis instigenda.

V. Quiritur an Constitutiones illae receptae fuerint ab Episcopis. Consilio Episcoporum res ecclesiasticas Iustinianus tractabat, è Procopio, & Eustathio. Procopius explicatus adversus Nicolaum Alemannum. Iustinianus non pervertit Sanctiones Christianorum, ut ille affingit Procopio; sed dissimulavit justas illorum congerendi rationes, cum vexati essent à Iudaeis.

VI. Manifesta violatio canonum, à Synodo aut à Principe restitui poterat. Quod ostenditur è Synodo C P. sub Mena, in causa Antimi, qui jussu Theodora ex episcopatu Trapezuntio ad Constantinopolitanum profugerat. Inde illustratur Concilium Africanum adversus Balsamonem. Hoc etiam ostenditur è Codice, & Liberato. Depulso à sede, que vacantiem redderet Ecclesiam, in manifestissima canonum violatione, irrogabatur aliquando à Principe; non autem regradiatio aut dejectio à dignitate.

I. SUPERIORIBUS libris praecipua jecimus fundamenta, quibus Libertas Ecclesiae Gallicanae nititur; hinc supremam Ecclesiae & Summi Pontificis auctoritatem, quae res tantum ecclesiasticas administrat; hinc supremum Principis imperium, quod reipublicae gerendae & rebus temporalibus impenditur; praeterea verò tuendae disciplinae ecclesiasticae ex ipso Christi omnium Domini mandato invigilat, immotòsque praestat Conciliorum canones, & inconcussas Decretalium epistolarum constitutiones, consuetudinesque receptas, nisi quatenus Ecclesiae Gallicanae commodis expedit ut pro rerum ac

temporum conditionibus, Summi Pontificis rescriptis juris rigor aliquando temperetur. Sed jus illud praesidij impertiendi ad retinendam disciplinam canonicam, otiosum esse non debet; ideòque legibus suis Principes canonum & decretorum executioni consulere tenentur, ut dixi libro secundo.

Enimverò quia condendae legis auctoritas, non in sola promulgatione versatur, sed in rerum constitutarum executione, quae est id quod ultimum in jurisdictione vocant Iuriconsulti; hinc fit ut quae pro tuitione ecclesiasticae disciplinae leges feruntur, executioni mandari debeant ab Episcopis, vel etiam aliquando à Principibus, aut à Magistratibus, quibus auctoritatem suam ipsi de-

B b ij

legaverint. Id hodie apud nos in foro solennibus quibusdam formulis expeditur, quæ *appellationes tanquam ab abusu* vulgò dicuntur: adversus quas imperitiores rerum nostrarum de novitate præscribunt, ac si res ipsa antiquiori origine non censeretur quam istud forense vocabulum, cum tamen æquis rerum æstimatoribus facile persuaderi possit rem ipsam, id est, tuitionis ecclesiasticæ executionem, iisdem initiis cum regia potestate in Ecclesia Christiana coaluisse. Quod eo ordine à nobis demonstrabitur, ut primò doceatur quibus finibus auctoritas illa apud antiquos Principes Romanos, quorum pietas commendatur, olim coercita fuerit, deinde quid ex eo jure ad Galliarum Reges usque ad hæc nostra tempora derivatum fuerit. Quæcunque enim apud veteres Principes in causis olim viguerunt, locum apud nos habere non possunt; nec immutata aliquantisper disciplina antiquum illum ordinem ullo pacto admittere potest. Quare quæ à me in hoc negotio proferentur, ut fidei rei gestæ narratione constabunt, ita non aliò tendent quam ut demonstretur usum fore non omnino alienum esse à prisca disciplina & à majorum nostrorum sensu, si intra debitos fines contineatur.

II. Cura autem Principum Christianorum olim non solum hæreticorum furores compressi, tumultus seditiosorum sedati, contumacia Episcoporum aut Clericorum adversus synodorum sententias rebellium ab externa potentia repressa, passim inter legendum occurrunt; sed etiam Principum studio prohibiti Episcopi ne legibus secularibus vel canonibus violatis, injuriam subditis inferrent. Antequam verò ejus rei probationem aggrediar, lectoris benignitatem exoratum velim ne de singulis hujus Dissertationis pericopis sententiam ferat, donec totum hunc quartum librum perspexerit. Discrimen autem initio constituere oportet inter Executionem Canonum & Tuitionem: quamvis alioqui sapissime hæc verba confundantur, non solum in Edictis Regum nostrorum, sed etiam apud veteres. Etenim Leo primus se canonum & traditionum antiquarum custodem esse, in epistola ad Synodum Chalcedone habitam, scripsit; & vice versa, Facundus Hermianensis Episcopus Marcianum Imperatorem non canonum conditorem, sed executorem asseruit. Sed si propriè loqui velimus, executio canonum jurisdictionem ecclesiasticam respicit: cujus partes sunt, ut judicia canonica reddat, pœnis canonicis, id est excommunicatione, regradatione, suspensione, & ceteris ejusmodi reos plectat, & ut omnia uno verbo com-

plectat, ligandi & solvendi pontificium exerceat. Tuitione verò canonum à Principibus pendet; quæ canonum custodiæ prospicit, & nullitatem rerum adversus canones gestarum aliquando declarat, atque omnia in integrum restituit. Sed ultra non progreditur, scilicet ad executionem canonum, quam ab Episcopis implendam indicit. Non ergo eadem auctoritate in rebus ecclesiasticis, ac in rebus secularibus, Principes utuntur. Quod Iustinianus satis apertè docuit, cum scripsit datam sibi à Deo legum civilium *τὴν ἐξουσίαν*, id est, plenam & liberam figendi & refrigerandi potestatem; sed legum ecclesiasticarum & canonum *τὴν ἀσφάλειαν*, id est, custodiam, tuitionem, & defensionem. Eleganter itaque monuerunt Græci scriptores, canones difficilius solvi quam leges publicas, quæ à solo Principis nutu pendunt; cum canones ab Episcopis constituti, & à Principibus firmati fuerint; atque ideo illorum valde interfit ne quod summa cura decreverunt, illis invitis aliquando sine causâ infringatur.

III. Vulgatissima est Iustiniani sententia, à Romanis Pontificibus summo applausu excepta, & à Gratiano in corpus Decreti relata, quæ canones legum vim habere discernit. Sed ejus vis nondum, ut existimo, satis est accuratè perpensa. Non solum enim hoc dicto reverentia debita canonibus conciliatur, & eorum executioni, servato judiciorum publicorum ordine, consulitur; sed etiam jus Principis ad custodiam canonum, ut ceterarum legum à se conditarum, procurandam asserit. Et ne quis hanc interpretationem nostram hariolationi adscribat, laudandus est in auctorem ipse Iustinianus; qui alibi rectè constituit monendum esse episcopatus candidatum, antequam ordinetur, ut canones editos accuratè legat; & si quidem se canonum observantia imparem esse dixerit, ab ejus ordinatione abtineatur; sin verò se, quantum homini est, ea constituta servaturum professus fuerit, ordinetur. Ita tamen ut ab Ordinatore suo moneatur, sacerdotio pellendum si in canones peccaverit; imò & à civili lege vindicandum quod perperam gestum erit, quia canones vim legum obtinent: *Neque civiles leges crimen inultum relinquunt, eo quod à præcedentibus nos Imperatoribus, & à nobis ipsis rectè dictum est, oportere sacras regulas pro legibus valere.* Itaque canonum executio duabus sumptis in Ecclesia auctoritatibus innititur, pontificia scilicet, & regia: *Ut ex sacerdotali & civili virtute hæc custodiantur*, inquit Iustinianus Novella LVIII. ita ut ea convelli non possint quæ & sacerdotali ecclesiastica præceptione

Conell. Antioch.
c. 1. si de
mori dicitur
autem non
autem non
autem non
autem non
autem non
autem non

Nov. 6. c. 1.
Et si de
autem non
autem non
autem non
autem non
autem non
autem non
autem non